

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z novim letom prične „Slov. Gospodar“ svoj 24. tečaj, prosimo torej dosedanje p. n. naslovom prijatelje in naročnike „Slov. Gosp.“, naj nam ostanejo še za naprej zvesti ter obnovijo svojo naročbo o pravem času. Komur je mogoče, naj ga priporoča tudi svojim prijateljem v naročbo. Tako cenó in s tacim obilnim blagom ne izhaja noben slovensk, a težko, če še kje kateri nemšk. časnik.

„Slov. Gospodar“ izide vsak četrtek na celi poli, dvakrat v mesecu prinese po pol pole priloge, cerkvene ali gospodarske, vmes pa še tudi prilogo inseratov. V očigled tega je njegova cena celo mala in je mogoča samo, če ima „kat. tiskovno društvo“ obilo udov, kateri doplačajo, kar jej primanjka.

List stane za celo leto **3 gld.**, za pol leta **1 gld. 60 kr.**, za četrta leta pa **80 kr.** Naročnina pošlje se najlezje po poštnih nakaznicah in vzprejema jo upravništvo „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kdor je bil došermal že naročnik „Slov. Gospodarja“, olajša močno upravništvu delo, če prilepi staro adresso na nakaznico ali pa pripiše vsaj številko, ki stoji na desni strani njegove adrese, svojemu imenu, kedar obnavlja naročbo.

Upravništvo „Slov. Gospodarja“.

Na konci leta.

Leto 1889 je že blizo konca, le malo dni še in ono nam vtone v morje večnosti. Ko pride prihodnji list „Slov. Gospodarja“ iz tiskarne sv. Cirila, prinese na svojem čelu že letnico 1890 in za to utegne biti prav, ako še v tem listu reče letu 1889 katero za slovo.

„Slov. Gospodar“ ohrani mu prijazen spomin, da si mu to leto ni sipalo posebno obilo sreče v naročje ter bi bil marsikaj rad dosegel, pa mu ni steklo po volji. Naj bo! Česar ni dosegel v tem letu, to pa upa, da doseže prihodnje leto; toliko sme že sedaj reči svojim ljubim bralcem, da mu bode, kar je v njegovi moči, na

vse strani neprestana skrb za njih koristi in za blagostanje slov. ljudstva. To mu bode pa tem bolj mogoče, ako mu podajo vsi v pomoč svojo roko, vsi, ki imajo ljubezen in srce za te koristi, katerim služi „Slov. Gospodar“ sedaj že 24. leto.

On se po svoji strani doslej ni in ne gane se tudi poslej nič s poti, po kateri pelje svoje bralce polagoma, pa s polnim prepričanjem naprej do veljave, katera jim gre v očitnem življenji in pa do sreče, ki jim je je treba v domači hiši. Izkušnja uči, da je taka pot dobra ter pripelje človeka najbrž do cilja, in izgled imamo v poglavarji sv. kat. cerkve, v sv. Očetu v Rimu. Brez strasti, brez hrupa, z mirno besedo so sv. Oče prav to leto marsikaj dosegli za blagor sv. kat. cerkve. V Nemčiji so odpravili zapreke, vsled katerih so bile škofije brez škofov, učilišča brez učiteljev, samostani brez prebivalcev; v Angliji so si pridobili tamnošnjo vlado, da nastavi brž že v malem času lastnega poslanika v Rimu in tudi v Italiji postaja že rogovilež sram rogoviljenja zoper pravice sv. cerkve.

In tudi pri nas, v Avstriji, se vidi, da struna, če se preveč napne, počí, ne pa, da se izvabi zato lepši glas iz nje. Zato se vlada grofa Taaffe še drži zmerom po konci, ker ostane mirna; naj se zaletava tudi z vso silo nemški liberalizem ali pa česki husitizem va-njo, ona še ne odbija tacih navalov veliko od sebe in še ji tega tudi ni treba, saj si naposled njeni nasprotniki sami ubijó glave ali si vsaj natrejo prste, ko ji sežejo v lase — s preveliko silo. V tem pa gre vlada sama mirno naprej in ne brez sreče. Tudi letos ne bode v drž. kasah primanjkljaja in to je za vlado velika pohvala, kajti stroški za drž. potrebe rastejo še vedno, prihodki pa ne, ter jih tudi ni več kje vzeti.

Tudi gledé postav se nekaj že vzboljšuje, ali vsaj novih ne dobimo več tolik kup in skorej vseh tacih, kakor so jih poprej kovale libe-

ralne vlade — na kvar ljudstvu, katero ne mara za prazne, če tudi lepe besede. V tem oziru še čaka sedanjo vlado veliko dela, upajmo, da mu bode kos, vsaj s časom, ko si pridobi večje večino v drž. zboru in to ji je mogoče, ako jo je le volja. Izmed liberalcev se nahaja že sedaj dovolj mož, ki čutijo, da so bile poprejšnje liberalne vlade nesreča za našo državo, toda ne upajo se še izreči svojih misli.

Ravno to se vidi v dež. zbora, v katerih še imajo liberalci večino, n. pr. v spodnjeavstrijskem in deloma že tudi v štajarskem in koroškem dež. zboru. Kar so liberalci posebno v zadnjih dneh to leto počenjali, to je jasen dokaz za to, da so sami čez sebe nevoljni, ali pripoznati tega še niso marali. Človek si ne more drugače razložiti nekaterih sklepov v teh zbora, n. pr. v štajarskem sklepa, da se naj izločite mestici Celje in Ptuj iz okraja, sredi katerega ležite. Če je ta izločitev dobra za deželo, čemu pa še naj ostane potlej Maribor v svojem okraju? Ali kaj skrbi ljudi te vrste dežela, nje koristi!

Naši slov. dež. poslanci niso krive teh in drugih neumščin dež. zbora in so skušali odvrniti liberalno večino od tega sklepa, kakor so tudi v drugih rečeh modro in mirno zagovarjali pravice dežele in še posebej slov. ljudstva. Bodi jim za to hvala! S časom pa bo tudi njih beseda obveljala, to pa še tem hitreje, ako se ravnamo doma v okrajih, v občinah prav in ne pustimo liberalcev, nemškutarjev nikjer do polnih jasli.

Žal, da še v tem nismo storili to leto vsega, kakor bi bilo prav in bi mi tudi bili mogli, ko bi vsi storili po svoji strani, kar je bilo v njih moči. Liberalci in nemškutarji so še prišli marsikje v tem letu pri nas na krmilo, kjer so prav tako na mestu, kakor je zajec pri bobnu. Krivo je tega tudi to, da se možje po nekaterih krajih nič ne izmenijo za slov. liste in je še marsikatera vas in more biti še celo občina, v katero ne pride „Slov. Gospodar“ ali ali če že pride va-njo, vendar mu nihče ne poroča ničesar iz nje. Tako poročilo pa bi izdalo v pravem času veliko, ko bi ga brali ljudje v našem listu.

Vsled tega pa prosimo vse može, ki imajo kaj veljave v naši lepi škofiji, naj gledajo v prihodnjem letu na to, da pride „Slov. Gosp.“ v vsako vas in da dobi iz nje tudi poročila; naj so že mala ali velika, to obljubimo, da jim damo radi prostora v listu. Kar ima le količkaj jedra, nič se ne zavrže v uredništvu našem. In tako upamo, da pustimo mi lahke vesti staro leto v morje večnosti in začnemo z božjo pomočjo novo, želimo torej našim doslenjim in prihodnjim bralcem iz vsega srca: **veselo novo leto!**

Izvolitev lavantinskih škofov.

(Dalje.)

Na to povzamejo nadškof besedo ter se najpred tudi jako laskavo in pohvalno o rajnem škofu Jakobu Maksimiljanu izrazijo, in potem govor tako-le dalje pletejo:

„Danes nam je po božji milosti napočil dan, da jaz izpolnim svojo dolžnost ter na novo oskrbim lavantinsko škofijo. Goreče sem prosil Očeta luči, in z menoj je molila osiročena škofija, in ko sem pregledal poročilo prečastnih škofov moje pokrajine in stolnega lavantinskega kapitola, katera sem si nujno izprosil, mi je bilo jasno, da si ti, častivredni brat v Kristusu, tisti mož, v sveti učenosti izurjen, ki se bo držal resnične besede božje, katera je pravi nauk, da zamore čisto resnico učiti, in tiste prepričati, ki ugovarjajo.“

„Iskal sem moža, katerega bi priporočala skušena pobožnost in lepo življenje, ki bi kot izgleden duhovnik duhovstvu in vernim svetil z lučjo krepostnega življenja. Bodi večnemu Bogu čast in hvala! Tolaži me to, da sem spredvidel, da boš v vseh teh rečeh ti mož na svojem mestu.“

„Blagor ti, častiti brat! ker sv. Duh, ki postavlja škofo, da cerkev vladajo, mi je bil na pomoč, da sem prav tebe izvolil.“

„Bog, duhovstvo in verno ljudstvo te je terjalo, to ni človečje delo, ampak glas božji.“

„Zaupaj tedaj v Boga, brat preljubi, ker tisti, ki je v tebi začel dobro delo, bo ga tudi dokončal, do dneva Kristusa Jezusa.“

„Stopi na torišče, ki ti ga je Bog odkazal, da se dobro vojskuješ ter biješ božje boje. Trdno drži škit vere in ga visoko dvigaj, močno se okleni krščanskega upanja, krmi in goji plamen ljubezni božje v svojem srci, in napénjaj vse svoje moči ter se trudi za izveličanje duš v imenu Kristusa Jezusa. Amen.“

Zdaj so novoizvoljeni škof izpovedali sv. katoliško vero in so na sv. evangelij prisegli; potem se je pa vršilo potrjenje.

Potrjenje še le včini, da je izvoljen povzdignjen v novo čast ter postavljen škofiji na čelu. Po potrjenji je izvoljen škof, kakor ženin zvezan s svojo duhovno nevesto.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Tržna cena za sadje.

Na Dunaji je bila do 3. decembra t. l. — na debelo — ta-le cena: Jabelka: Tafetinec beli 25—40 kr. za klgr., jabelka rdeča 18—22 kr., renete rjave 20—36 kr., renete rmene 13—20 kr., vime (batulenske) 14—20 kr., jabelka za kuho 12—18 kr. Hruške maslenke 35—

70 kr., kutine 30—40 kr. klg., nešplji 20 kr. do 2 gld. za 100 kmd., grozdje 60—80 kr. klg., orehi 18—50 kr., kostanji 20—24 kr. klg. •

Nova ali „ruska bolezen“.

Pó južnoiztočni Evropi razsaja zdaj neka nalezljiva bolezen, ki se je bila tje raztresla iz Kine in s planjav osrednje Azije. To je ne navadna huda hripa ali nahod. O njej piše „Slovenec“ tako-le: Ta bolezen se nazivlje na Ruskem „činska hripka“, in se še nikoli tako silno ni pojavila, kakor baš letos, da-si se je prikazala že leta 1395, 1741., 1803., 1833., 1837. 1847. V starih časih pripisovali so njen pojav nevarnim planetom in zvezdam-repaticam, kakor kolero in kugo, toda s kolero ni v nobeni dotiki. Nevarno se je pojavila ta bolezen leta 1847. v Londonu, kjer je zbolelo nad 250.000 ljudij. Bolezen se širi vsled nalezljivosti, toda njeno svojstvo je doslej še nepoznano. Pravijo, da nastane vsled prehlajenja in zapreči se, ako dihamo namesto skozi usta rajši skozi nos ter se gorko oblečemo. Skaženi zrak v sobah to bolezen v obče pospešuje. V Saljanu na Kavkazu pokazala se je najprej ta „činska hripka“ in ni je hiše brez bolnika. „Kazanskij Listok“ iz Vjatke poroča, da je v tamošnjem duhovniškem semenišči zbolelo 60 oseb. Konečno so priobčile „Novoje Vremja“ vèst iz Tomska, da ondi razsaja „sibirska groznica“, kakor domači ljudje nazivljejo to bolezen; kihavica ali „hripka“ se je torej razširila po vsej ruski državi in vrhu tega po zapadnih pokrajinah.

Toda ne samo na Ruskem, temveč tudi pri nas v Avstriji (v Galiciji in na Dunaji) in na Nemškem straši že ta nalezljiva bolezen. V Peterburgu je v poslednjih dneh zbolelo 160.000 ljudij. Vse vojaške bolnišnice so prenapolnjene, mnogo tovarn in delalnic so morali zapreti. Več mestnih oddelkov je opuščeni. Celó carja Aleksandra se je lotila ta bolezen, ki sicer ni nevarna, vendar pa učini človeku bolečine in on postane za vsako delo nesposoben. Tudi carjevi otroci so zboleli za to boleznijo, ter je bil brzojavno poklican tje profesor Leyden iz Berolina.

Pomenljivo je zlasti to, kar je o tej bolezni na nekem shodu rekel telesni zdravnik cesarjev, doktor Zdekauer, da je namreč ta bolezen predhod kolere, ki bode nastala prihodnjo pomlad. „Ko bi Bog dal, da sem se varal“, dostavil je dr. Zdekauer. Angleški listi pa imenujejo to bolezen „influenza“. Neki Peterburški zdravniški list je že pred tednom opozoril zdravnike po Evropi: „naj se pripravijo na prihod „neprijatelja“, ki bode skoro prekoračil zapadne meje ter obiskal druge evropske dežele“. In v istini se je pojavila že ta bolezen na pomejnih mestih nemških; iz Vilne n. pr. se poroča: Tu je malo rodbin, v kojih bi se ne bila pojavila

kihavica ali „influenza“. Pouk na šolah je ustavljen, ker je po nekaterih razredih zbolelo 25 do 30 otrok, a tudi mnogo učiteljev je obolelo. Nekatero tovarno morali so zapreti, ker je polovica delalcev bolna. Povod epidemije se pripisuje nizki vodi, koja je dalje časa trajala. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 28. decembra v Poličanah (za svinje) in v Stradnu. Dne 2. januarija 1890 v Bučah in na Bregu v Ptujih in dne 4. januarija v Poličanah (za svinje).

Dopisi.

Iz Celovca. V ukaznem listu justičnega ministerstva beremo, da je bil c. kr. okrajni sodnik v Špitalu na Koroškem, g. Fr. Hrašovec, na svojo lastno prošnjo vpokojen. Njegovo ime je bralcem slovenskih listov dobro znano. Kedar je začel izhajati kak slovenski list, bil je on med prvimi naročniki, kedar se je ustanovilo kako narodno društvo, bil je on med prvimi člani in podporniki. Ni bilo narodne slavnosti, da ne bi bil on brzojavno izrazil svojega sočutja in radosti o našem lepem napredku. Bil je vedno jeklenega značaja, ter je varoval svoje trdno prepričanje med snežnimi planinami gornega Korotana. Mrzla koroška burja mu tega prepričanja ni mogla v teku dolgih let vzeti; stal je kakor skala med tujci na tuji zemlji. Akoprav mu ni bila dana prilika, da bi bil svoje otroke pošiljal v slovensko šolo, vendar so vsi odgojeni v pravem narodnem duhu, kar gotovo ni majhna zasluga; v obiteljskem krogu gojila se je le slovenska govornica, dasiravno je živel med samimi trdimi Nemci. Do leta 1861 služboval je na Hrvaškem in v Slavoniji; imenovanega leta vrnil se je z drugimi uradniki na Štajarsko, ter je bil po kratkem službovanju v Brežicah, kjer je v društvu s svojim prijateljem dr. Razlag-om neumorno deloval v narodnem duhu, prestavljen na gornjo Koroško, kot okrajni predstojnik, kjer je služil 17 let v Zavodnju (Gmünd), potem devet let v Špitalu ob Dravi. Vzlíc večkratni prošnji, da bi bil prestavljen na slovensko zemljo, se mu ta želja ni vresničila. Tako je na tuji zemlji dovršil 40. leto svojega službovanja ter stopi v pokoj. Ne vemo, je-li zadovoljil svoje višje, a to vemo, da ga je ljudstvo v njegovem okraju čislalo, kar lahko posnamemo iz dopisov nemških časopisov. Celó Koroški list „Freie Stimmen“ ga hvali, da je nove zemljiške knjige hitro dovršil, da je bilo sploh njegovo uradovanje brzo, da je vestuo skrbel, ne samo za premoženje svojih varovancev, temveč tudi za njihovo duševno omiko. Akoprav nemški časopisi njegovo slovensko ime z nemškimi črkami pišejo, vendar nas veseli, da so bili toli nepristranski in mu dali zasluženo čast, kakor slišimo, se bode go-

spod okrajni sodnik preselil v Gradec. Mi čestitamo prav iz srca našemu rojaku, yzoru delavnega rodoljuba, ter mu kličemo: „Še mnoga leta!“

Iz Šmartna v Rožni dolini. (Osepnice in še nekaj.) Od velikih meš sem nas vedno osepnice ali kože strašijo. V začetku zime začele so pa posebno okoli Prešniškega grada hudo razsajati. Dne 9. decembra pobrale so tam mladega mlinarja Blaža Vebra p. d. Prajza, ki se jih je bil nalezal pri pogrebu svoje rajno sestre Neže. Ker so osepnice bile to siroto hudo spačile, bali so se ljudje blizo njene hiše iti. Rajni Blažek nagovoril je sorodnike, da so jo s poštovanjem spravili k večnemu počitku. Drugi den potem opravil je on še božjo pot k sv. Križu pri Belih vodah, da bi bil pripravljen na vse, kar vtegne črez-nj priti. In res, ob tjednu so njega edinega izmed vseh, ki so bili pri omenjenem pogrebu, napadle kože ter vkljub vsej skrbni postrežbi ga spravile v rani grob. Za njim žaluje ne le mlada vdova s kopico nedoraslih otrok, ampak vsa njegova soseska. V bližnji hiši zbolel je za osepticami gospodar in ž njim 6 otrok, od katerih sta 2 prav pridna tudi umrla. Kože napravile so še drugo prav mlado kmetico vdovo. Bog nas reši kmalo te šibe! — Od novega leta 1890. pričakujemo, da nam bode popravilo cesto črez Langer, ker naš novi župan: Valent Brežnik, brat gosp. profesorja Brežnika, ima svoj dom ob tej cesti v Rožnbregu. Svoje dni so se po tej cesti gospodje v kočijah vozili, a letos bil bi Celjski gostilničar g. Koscher skoraj s prazno kočijo vrh Langerja obtičal. Držači so mu jo pomagali črez klanec spraviti. Treba bo skrbeti, da še Novocerkevška občina za to cesto kaj stori. Dobiček od boljše ceste imeli boste obe dolini. — Ptujci kakor domačini hvalijo uro, katero nam je Matija Zupanc, urar v Šempavlu pri Boljski, pred par leti napravil v naš ponovljen zvonik.

Iz Čadrama. (Oplotniške fužine. Velika dobrotnica.) [Konec.] Prava mati svojim in tudi drugim ljudem bila je pa gospa Joana Steinauer, rojena Konda, ki se je leta 1855 poročila z gospodom Vincencem Steinauer in je do 12. t. m. z malimi izjemki, zdaj že 8 let ko udova vedno v Oplotnici prebivala in je ko solastnica fužin se darovala v blagor svojim služebnim ljudem in svoji zlahti, ker lastnih otrok nima. Joana Steinauer ni bolelega družinčeta nikdar od hiše odslovila, temuč mu je preskrbela potrebne postrežbe in zdravilne pomoči in to tudi vsakemu udu izmed kovaških družin in kar je kolni njena bogata hiša promogla, to je potrebnim v polajšanje rada podelila in kedar je kterega Bog iz tega sveta poklical, dala je vsakega slovesno pokopati in je mrtvino za-nj plačala. Drugim revežem,

pogorelcem in stradajočim je vselej v obilnej meri priskočila, in kedar se je zlagalo za uboge šolarje, posebno na starega leta den, bila je vselej med prvimi, pa tudi cerkve ni pozabila, ter je 3. t. m. našemu društvu za pozidanje nove farne crkve podelila 150 fr. in prepričani smo, da ako bi ji domačini ne bili branili, bila bi še več darovala. In ta velika dobrotnica naše župnije se je dne 12. t. m. preselila v Gradec, čeravno smo jo želeli v svoji sredini ohraniti, kakor nekdanj prebivalci mesta Joppe Tabito, ktera je bila polna dobrih del in milošnje, katero je opravljala, pa je umrla. Ko je pa sv. Peter tje prišel, so ga obstopile udove ter so se jokale in kazale razno obleko, katero so od nje prejele. Sv. Peter jo je na to k življenju obudil. Naj bi nam pač Bog to dobrotnico zopet nazaj pripeljal! — S temi fužinami je še za 15 let združena pravica sekati les v planini g. grofa Atems-a, kjer so Steinauerjevi imeli veliko drvarjev in sicer jih je že zdaj z ženami in otroki vred 165, v Oplotnici pa 4 stare kovaške družine. O teh se priprodaji ni nič govorilo in stari lastnik jih zdaj več ne potrebuje, novi pa se jih brani in hoče le tiste oddržati, koji mu bodo v dobiček. Tukaj se vidi, kako treba je, da bi delavci vsake vrste med sebo zadruga ali zveze imeli in bi si v sili pomagati zamogli. Ker je pa, kakor se zanesljivo trdi, g. Jonke prav dobro kupčijo naredil, nadjamo se, da bo v duhu blage gospe Steinauer še za uboge delavce skrbel in Bog mu bo to že povrnil.

Iz St. Jurija na j. ž. (Svarilo.) Letos so pa že spet židovski „agenti“ po naših krajih stikali ter nabrali naslovov (adres), pod katerimi zdaj razpošiljajo in prav po židovsko predzno usiljujejo časopis „Universum“. Iz Dunaja ga pošilja nek Maks Herzig. če si tudi nikoli naročil nisi te čudne židovske kulture. Če mu to enkrat nazaj pošlješ, čez nekaj dni že zopet dobiš kar dva zezka skupaj. Tiste pa, ki niso ročno nazaj oddali pošti te zvezke, če jih tisti niso naročili, že baje zdaj tirjajo in s tožbo žugajo. Našim slovenskim kmetom urivajo nemške časnike, ki jih nobeden še brati ne zna, še manj pa umé. V teh zvezkih so v raznih barvah narisani nagi otroci, razgaljene ženske razven drugih slik. Jaz sem že enkrat napisal na ovitek: Ni naročeno, nazaj retour; drugikrat pa sem dobil kar dva zvezka, pa sem zopet vrnil retour; tako naj stori vsak, kdor noče lista ali pa škode imeti. Val. Jarc.

Iz Kalobja. (Neprava trma.) Vesel sem bil in žalosten, ko sem bral številko „Slov. Gosp.“ od dne 28. novembra 1889. Iz Radgone se piše: „Lep praznik smo obhajali dne 10. novembra v Žitancih, kjer se je blagoslavljalna lepa nova kapela. Hvalevredno je, da se v naših brezvernih časih da toliko denarja, tukaj

nad 1000 gld. za take svete namene. Kar pa človeka še bolj veseli, je to, da so se ravno mladi kmetje te reči poprijeli. Tako pripoveduje Radgončan. Iz Negove poročajo: „Negovčani še posebno niso pozabili na Boga in na Marijo, patrono njihove cerkvice. Dokaz je to, da so v zadnjem času veliko storili, veliko darovali, vso cerkvico in farovž prenovili. V teku leta je dobila tudi farna cerkva, skoro bi rekel, svojo podružnico, prekrasno kapelo, blagoslovljeno v čast Materi Božji Lurški“. Kar ta dva naznanjata, to razveseli človeka, žalost pa prime, ko vidi pri nas, da se skoro nič ne stori Bogu na čast. Popraviti smo dali cerkvo sv. Jakoba, pri plačilih se pa kaže, da ne priložijo eni ničesar zavolj medsebojnega sovrastva. Kaj, zavoljo združbe, ki je med obojimi Kalobčanami na tej in oni strani, bi ne darovali pri „ofru“ za prenovljene oltarje, še par novčičev ne? Res pokvarjenega srca mora biti človek, ki se pridusi, da ne bo dal krajcarja za sv. Jakoba cerkvo zato, ker je bil razžaljen od okoličanov sv. Jakoba. Cerква je lastnina cele fare in cela fara naj skrbi za njo. Pri sv. meši ste tudi vsi zbrani v njej. Kako pa molite v Očenaši, naj vam Bog odpusti vaše grehe, če vi ne odpustite Št. Jakobčanom? Slab kristjan, ki premišljuje toliko ljubezen Jezusovo pri sv. meši, kjer se daruje in moli in prosi odpuščenja svojim sovražnikom, t. j. grešnikom, sam pa ne požré nobene grenke, in se da od duha nekrščanske ljubezni tako daleč zvoditi, da ne mara v božjo čast niti krajcarja ne darovati. Mogoče, da se še pa bo lepí zgled iz Radgone in Negove prijel Kalobčanov. Za Boga se mili le reven krajcarček stresti, za neko Graško društvo pa imajo kar stotake. V tem se je že na glas eden kmet jokal, kam je prišel, ker je po prigovarjanji nekoga pristopil. Pravi: 100 gld. so mu brž odtegnili, 70 gld. je že plačal in zdaj je še 50 gld. več dolžen, ko so mu posodili. Neprevidnost tako obilo jude rediti!

Iz Šentjurja. (Božičnice.) V slovenskih in nemških časnikih sem bral zanimive novice o dobrih ljudeh. Za božičnico kupujejo otrokom potrebnih reči; obleke, obutala, tudi za želodec kaj. Pri nas je tudi veliko sirot in dobrotljivi možje in žene bi gotovo radovoljno posegli v žepo in v kamrico, da bi se postreglo sirotkam, bodi-si, da bi kupili ali darovali iz zaloge. Pričakovati je tudi, da bi rokodelci iz krščanske ljubezni ceneje delali, kar bi se pri njih naročilo. Plačilo pri Bogu in veselje, ki ga bojo mali revčki očitno občutili, jim bo njih trud stokrat povrnilo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska rodbina je bila o božiči to leto v gradu Miramar pri Trstu

ali svitli cesar vrne se dnes že zopet na Dunaj. — Grof Taaffe pogaja se z Nemci zato, da se vrnejo njih poslanci soped v dež. zbor v Pragi. Nam se zdi, da je to preveč časti za te kujavce, katerim ni nobene krivice. To pač ne bode krivica, če želé — Čehi biti njih bratje, ne pa — hlapeci, kakor je bilo to doslej. — Drž. zbor ima počitnice brž do dne 20. januarija, vlada pa od njega pravico do drž. blagajnic do konca marcija. Liberalna stranka ji je v drž. zboru njo odrekla, vendar pa ji v tem ni bila prav resnica in je v obče smešno, kar počenja v novi dobi liberalna, nemška gospôda. — Ni resnica, da se snide štaj. dež. zbor po novem letu na novo in je torej dež. poslancem že potekla doba šestih let ter dobimo v spomladi nove volitve. Treba bode rodoljubom že skraja gledati na to, da se slov. Štajar pokaže slovensk na vse strani. — Nemški konservativci so si v Hartberškem okraji soglasno izvolili g. Fr. Hagenhofer-ja na mesto kneza Liechtenstein-a za drž. poslanca. — Mestni zastop v Beljaku je preklical svojo zaupnico vodji liberalnih Nemcev, pl. Plener-ju ter pravi, da je še v njem, g. Plener-ji, premalo „nemškega ognja.“ Smešni pritlikovci so vam to! — Kaj da premore nčitelj, če je nemškutar, vidi se na Koroškem. Bukvice družbe sv. Cirila in Metoda mora tam uboga deca, ako jih ji kdo da v roke, raztrgati. Tako hoče vsaj nek gospodič v Kotmari vesi! — V Ljubljani je tovarna A. Krisper ustavila delo in sicer zato, ker so ji naložili preveč davkov. Blizo 30 delalcev pride s tem ob delo in torej tudi ob jelo. — Kranjski „lehrerverein“ umira in z njim umrje tudi njegovo glasilo. Čem prej pa se to zgodi, tem bolje. — Kolikor se sliši, bode v Gorici že vendar-le o novem letu konec med Slovenci in je za to že v resnici zadnji čas, ako nočemo, da se smešimo pred svetom. — Za Primorje imenovan je nov dež. šolski nadzornik g. Lešanovsky, doslej na c. kr. gimnaziji v Pazinu. Nihče si ne obeta veliko od njega, vendar pa se sodi, da ne bode lahon. — Novi župan Trsta je bil te dni pri svitlem cesarji ter je izrekel, kakor je bilo to doslej v navadi, da je mesto popolnem udano cesarstvu. To je prav, ali naj mesto pokaže poslej to tudi v dejanji! — Iz Reke se poroča, da se v tamošnji drž. tovarni za smodke ne dela več v toliki meri, kakor poprej. Krivo je tega bojda to, da tamošnje smodke niso več take, kakor so bile, — dobre. Kje je pač uzrok za to? — V novem mestnem zastopu v Zagrebu ima le dva glasa večine hrv. rodoljuba stranka; to ni veliko, ako se pomisli, da vleče vlada z madjaronsko stranko. — Na Ogerskem nahaja se vendar-le še nekaj mož, ki jim ni mar za „Kossuthovanje,“ več kakor dvomljivo pa je, ako še njih beseda obvelja. Preveč in predolgo so gledali Madjarom skozi prste, sedaj bode skorej

že prepozno jim kazati na c. kr. „orla“. — V Budapesti je zgorelo nemško gledališče in je to Madjarom brž ljubo.

Vunanje države. V torek so bili vsi kardinali pri sv. Očetu v Rimu in so se le-ta v svojem govoru do njih britko pritožili čez italijansko vlado, ki krati, kjer le more, pravico sv. Očeta in kat. cerkve. — Po Italiji je več mest, v katerih veje republikanska sapa, tako posebno po Romagni. Vlada zato sedaj razpušča njih obč. zastope, ali njim bode težko kos. — Konservativci se v Franciji ne morejo zjediniti in bode, kakor se kaže, koj troje klubov v drž. zboru. Predsednik republike, Sadit-Carnot je vzbolel, pravi se, da za hripo. — V Belgiji je samo 130.000 vojakov in sedaj se zdi vladi, da jih je premalo, vendar pa nategne njih število samo za 15.000. — Gladstone, vodja anglijskih liberalcev, obžaljuje, da se sme po drž. postavi ločiti zakon, češ, da izpodkopava to srečo rodbin. Gola resnica je to, toda kaj pomaga beseda, če pa ni dejanja! — Judje so v Nemčiji ljudje, ki jih trpé povsod, samo v vrsti častnikov ne. Vsled tega je pri njih pa sedaj veliko jeze. No ta se poleže. — Vojaško brodarstvo si množi Rusija sedaj ob Črnem in Baltiškem morji; ladije izdeluje pa domača tovarna. — Bolgarija ima prihodnje leto za 18 milj. več stroškov, kakor pa prihodkov. To je veliko za tako malo državo. — Prijateljstvo turskega sultana do nemške ces. rodbine je jako veliko, ako sodi človek po darilih, ki jih ji je poslal za božič. — Govorica, da se misli grški kralj odpovedati svoji časti, neki ni resnična. — V Afriki je sedaj neko pomirje in kralj Menelik je že blizo gospod čez celo Abisinijo. — V južni Ameriki se mlada republika v Braziliji ne čuti posebno srečne. Skorej v vseh deželah se ji ustavlja ljudstvo in še celo vojaki niso več za-njo. Izmed držav še je ni nobena pripoznala. — V „zjedinjenih državah“ severne Amerike izumira rod Indijancev in jih je le še 262.620 vseh skupaj.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Smrt blagega nadvojvode Karola je župnika Kobelja zelo potrla; k temu se je bil še prehladil in huda pljučnica ga je položila na boleno posteljo. Na smrt bolen dal je sebi in vsej svoji rodbini napraviti v cerkvi grobni spominček z napisom:

„Admodum Reverendus in Christo Dominus Sebastianus Kobelius, Styriae inferioris Commissarius et Parochus Pettoviensis sibi et toti suae familiae hoc monumentum ad perpe-

tuam memoriam erigi curavit. Anno domini 1590.“¹⁾

Pa zopet je okreval in živel še precej let, kar razvidimo ne le iz prejemnic, s katerimi je l. 1593., 1594., 1595., 1596., in 1597. minoritom v Ptuji potrjeval, da so mu od nekaterih njemu podložnih zemljišč odrajtali letni davek²⁾, temveč tudi iz drugih še važnejših listin.

L. 1592. je vsled ukaza nadvojvode Ernsta, ki je mesto nedoletnega Ferdinanda nekaj časa vladal, nadškof Solnograški naročil Sekovskemu škofu Martinu. naj obiše in pregleda vse samostane in duhovnije ter vladi poroča, so se li povsod izvršili njeni ukazi. Vsled tega se je spremljan od višjega duhovnika na Štajerskem in župnika v Gradweiu in Gradci, Andreja Poyrer-ja in vladnega svetovalca Adama Vischer-ja podal l. 1593. na spodnje Štajersko. V Ptuji je birmal tri dni in pridgal s toliko gorečnostjo, da jih je mnogo za katoliško vero pridobil³⁾.

Dne 28. aprila l. 1595. umrl je v Ptuji večletni grajski poveljnik Jurij Wazler pl. Calaus, svetovalec in komornik nadvojvode Karola. Pokopan je v mestni cerkvi, kjer ima lep grobni spominček. Na njem se vidi vitez v oklepu, držeč zastavo v roki in grb. Napis po robu se glasi: „Hie. ligt. begraben. der. edl. vnd. gestreng. Herr. Georg. von Calas. genannt. Wazler. Fr. ds. Erzherzog. Carls. zv. Oesterreich. gewester. Rath. Calmerer. vnd. Hauptmann. al da. zv. Pettav. der gestorven ist. den 28. Aprili. in 1595. Jar.“

Istega leta (1595) je vlado na Štajerskem prevzel Ferdinand, dasi je bil še le 16 let star. Še mnogo bolj vnet za katoliško cerkev, kakor oče njegov Karol — nikakor ni mislil dovoliti, da bi se v njegovih deželah šopirila krivovera, ampak je hotel imeti vsepovsodi edinstvo v verskih zadevah. Zato je v zaupanji na božjo pomoč in na Marijino priprošnjo izdal dne 13. sept. l. 1598. velevažen ukaz, da se morajo vsi predikanti v 14 dneh iz Gradca in iz vseh mest v njegovih deželah pobrati. Ker so protestanti ugovarjali, je Ferdinand čez 10 dni njih nepokorščino ostro pograjal in dani ukaz ponovil. Vse to je protestante grozno razkačilo. Sem ter tje so katoličane na cesti z blatom ometavali, jim okna pobijali in ravsajali, kakor bi bili besni, — a Ferdinand se ni dal spla-

¹⁾ Neves Archiv, 1829, str. 680. — Iz te nagrobnice so nekateri sklepali, da je Kobelj bil Ptujčan in da je omenjenega leta umrl v Ptuji.

²⁾ Andrej Peyrer od l. 1586. naslednik Petr. Muhiča v višjem duhovenstvu je dne 14. apr. rezigniral na župnijo v Gradweiu, l. 1596. pa še na Graško ter je odšel za župnika v Bruck.

³⁾ Zapisnik škofa Martina v Gradci. Iz tega zapisnika je razvidno, da je škof Martin l. 1593. birmal v Ptuji pri Veliki nedelji, v Ljutomeru, pri sv. Lenartu v Slov. gor., v Mariborn, pri sv. Juriji pri Svičini in pri sv. Križu višje Maribora. Slednji dve cerkvi je takrat tudi posvetil, pri Veliki nedelji in v Ljutomeru pa dva altarja.

šiti; z železno voljo in z vso doslednostjo, če je bilo treba, tudi z vojaško silo izvrševal je svoje sklepe. Zato pa, ko je 28. sept. t. l. dal po stenah Graškega mesta nabiti ukaz, da morajo vsi luteranski pridigarji še pred solnčnim zahodom Gradec, v 8 dneh pa njegove dežele zapustiti in po ulicah bilo pod poveljem stotnika Paradeiser-ja nastavljenih 300 zanesljivih vojščakov, začeli so predikanti Gradec in deželo zapuščati. Decembra t. l. je Ferdinand še ukazal, da morajo vsi deželani ali k stari veri povrniti se, ali pa svoje imetje prodati ter se potem, ko so bili deseti del svojega premoženja državi odrajtali, iz njegovih dežel preseliti.¹⁾ To je pomagalo. V dobrih dveh letih je bila prva glavna proti-reformacija po vseh deželah končana. (Dalje prih.)

Smešnica 52. V necem društvu jim pride pogovor na to, katera smrt da je najboljša. Misli si gredo precej križem. V tem reče kmet Jaka: „Jaz mislim, da je najlepša smrt, ako človek zmrzne.“ — „Zakaj?“ vpraša ga krčmar Joža. „Zato“, odgovori Jaka, „zato, ker v mrazu človek zaspi in ko se vzbudi, vidi, da je zmrznil.“

Razne stvari.

(Občni zbor) obhaja Slovensko društvo v nedeljo dne 29. t. m. popoldne ob 3. uri v čitalnici Mariborske. Vse društvenike uljudno vabi Predsedništvo.

(V Mariborski čitalnici) bode na Silvestrov večer ob 8. uri velika zabava z loterijo in z živimi podobami.

(Božičnica.) Društvo katol. gospá v Mariboru je priredilo zadno nedeljo ubogim deklicam mesta lepo božičnico pri č. šolskih sestrah, le-te pa za otroke, ki obiskujejo njih ljudsko šolo, v četrtek. Obékrati so mil. knezoškof delili deklicam „božičnice“ in obilo gospôde, posebno pa v nedeljo nenavadno veliko mestnih gospá se je vdeležilo veselja obdarjenih deklic.

(Na znanje.) „Kat. tiskovno društvo“ v Mariboru izda o novem letu mično razpravo o „beli ženi“ ali prvi štirih poslednjih reči, ki jo je spisal preč. g. dr. Ivan Križanič, korar stolne cerkve v Mariboru. Knjižica obsega 4 pole in pripošlje se udom „kat. tisk. društva“ brez vsake odškodnine, naročnikom „Slov. Gospodarja“ pa, ako si jo naročijo, za najnižjo ceno t. j. po 10 kr. za iztis, sicer ji bode pa cena 17 kr. a. v.

(Slov. čitalnica.) Včeraj je imela slov. čitalnica v Mariboru svoj letni občni zbor in je bilo lepo število udov pri njem zbranih. Kakor se kaže iz računov, stoji ona na trdnih nogah in novi odbor obstoji iz teh-le gg.: Trgovec M. Berdajs, predsednik, pravnik Korber tajnik, trgovec Supan, blagajnik; udje odbora

pa so gg.: Dr. Serneč, prof. Koprivnik, mestjan Rapoc, vikar Borsečnik, kaplan Čížek, in uradnik Rakovec. Blizo vsi so bili že doslej v odboru in je torej izvolitev za-nje častna, za čitalnico pa prav srečna.

(Saleška čitalnica) v Šoštanji ima v nedeljo dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne v čitalničnih prostorih svoj letošnji občni zbor z navadnim dnevnim redom. Vse častite društvenike s tem na istega opozarja Odbor.

(Naročevanje „Mira“.) „Mir“ izhaja po dvehkrat v meseci v Celovci, in uredništvo prosi tudi letos premožniše slov. rodoljube, tudi zunaj Koroške dežele, naj ga ne prezrejo pri naročevanju. Le tako mu bode mogoče za nizko ceno buditi narodno zavest v Koroškem slov. ljudstvu. Naročnina mu je 1 gld. 24 kr. na leto in se pošilja upravništvu „Mira“ v Celovci.

(Za božičnico) so dobili v Ljutomeru novega poštarja. O dozdnem poštarju, ki je znanec Ptujškega dr. Michelitsch-a brat. govorilo se je že dolgo časa marsikaj. Gotovo ni bilo vse v redu. Pred nekaterimi dnevi je prišel c. kr. poštna direkcija uradnik iz Gradca preiskovat tamošnjo pošto in nasledek te preiskave je bil, da se je gosp. Florjanu Michelitsch, ki ni bil nič posebno prijazen s strankami, pošta nemudoma vzela in izročila drugim zanesljivim rokam.

(Narodna čitalnica) v Mozirji vabi čestite ude k rednemu občnemu zboru v društveno dvorano na Silvestrov večer ob 6. uri. Odbor.

(Samski gospodje) v Mozirji priredijo dne 5. januarja 1890. v dvoranah g. Rajspa Vodnikov večer s koncertom in plesom. Vabila k tej veselici bodo se pravočasno razpošiljala. Odbor.

(Vabilo) k občnemu zboru ormoške čitalnice ki bode v nedeljo dne 12. januarja 1890 1/2 4 uri popoldne v društvenem sobi v Ormoži. Dnevni red. 1. Poročilo društvenega predstojništva o društvenem delovanju in stanju. 2. Volitev pregledovalcev računov. 3. Volitev predsednika, šest odbornikov in treh namestnikov. 4. Predlogi. 5. Vsprejem novih udov in vplacévanje društvenine.

N. B. Ako k temu občnemu zboru ne bi prišlo potrebno število udov, bode isti den ob 6. uri na večer po istem dnevnem redu zboroval izredni občni zbor, ki sme sklepati v vsakem številu navzočih društvenikov. Po občnem zboru bode prosta zabava s tombolo in plesom, h katerej se vsi p. n. društveniki in čitalnični prijatelji uljudno vabijo.

Dr. J. Geršak, podpredsednik.

Loterijne številke:

Gradec 14. decembra 1889: 26, 30, 89, 69, 77
Dunaj „ „ 11, 73, 90, 12, 26

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze odkritosrčnega sočutja o bolezni in smrti nepozabljive naše tete Marije Miklič, roj. Cocej, po domače Boršnarce, posebno prečastitim gosp. duhovnikom, kakor tudi vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so v tako obilem številu spremili preblago rajno k večnemu počitku, izrekata podpisana prisrčno zahvalo.

Sv. Jurij na Taboru, dne 22. dec. 1889.

Valentin in Ana Južna.

Naznanilo.

Odbor narodne čitalnice v Ptuiju naznanja, da se vrši

dne 6. januarija 1890. leta
ob 3. uri popoldne

v pritličnih prostorih čitalničnih

občni zbor čitalničarjev

po sledečem vspredu:

1. Nagovor predsednikov;
2. Prečita se zapisnik zadnjega obč. zbora;
3. Poročilo tajnikovo;
4. Poročilo blagajnikovo;
5. Volitev: a) odbora; b) štirih namestnikov; c) treh pregledovalcev računov;
6. Slučajnosti.

Ako k prvi skupščini ne pride zadostno število čitalničarjev, vrši se druga ob 6. uri zvečer v smislu § 13 društv. pravil.

Po završenem zborovanju licitirali se bodo časniki.

Ker se vrši volitev odbora, želeti je obilne udležbe od strani čitalničarjev.

Na Ptuiju, dne 18. decembra 1886.

Za odbor:

Dr. Fr. Jurtela.

Št. 6355.

Razglas.

1-3

Ker je visoko c. kr. namestništvo z razglasom z dne 5. listopada t. l. št. 24627, po tej mestnej občini naprošeno preloženje tukaj obstoječih živinskih sejmov odobrilo, bodo se z naprej vršili v Celji letni in oziroma živinski sejmi takole:

Prvi torek mescev prosinec (Jänner), svečan (Februar), mali traven (April) in veliki traven (Mai) živinski in konjski sejmovi, na sredo po soboto, potem dne 21. vinotoka (Oktober) in 30. listopada (November) letni in ob ednem živinski in konjski sejmovi.

Ako je eden teh dnevov nedelja ali praznik, vrši se sejem prihodnji delavnik.

Kar se s tem v splošno znanje prijavi.

Javna zahvala.

Dne 20. novembra t. l. mi je pogorelo mojo gospodarsko poslopje v Hotinjavesi št. 11 okraj Mariborski. Bil sem zavarovan pri zavarovalnici „Dunajsko zavarovalno društvo“, katero mi je danes izplačalo v mojo popolno zadovoljnost, potem ko je glavni zastopnik čast. gosp. Karol Breznik v Mariboru, škodo cenil, precej po njem vso svoto, za katero sem bil zavarovan.

Izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo slavni dunajski zavarovalni družbi in priporočam omenjeno zavarovalno družbo vsakemu, kateri si hoče dobro svoja poslopja zavarovati.

Hotinjaves, dne 23. dec. 1889.

Franc Skodič,
posestnik.

Maribor
gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsako-
vrstne sprave za pisanje in solo,
šolskih in inčlivenih knjig
na drobno in veliko.

Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in 40
evropski, ilustrirani časopisi.

Andrej Plavzer,
poprej **EDUARD FERLING.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige
za kopije, papirnaté žaklje in zvitke, papir iz
slame, za loščenje in zavijke.

Novosti
posebno pisma za gratulacije, karton, svinat
in katnove papir v krasnih barvah
po izvanredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francozsko žganje (cognac).
Kaj je pravo francozsko žganje?

ZAKONOM ZASLIČENA MARKA.

Hevescsjij

Hevescsjij

Chich

Chich

Iz francozkega in južno-štajerskega jakega močnega brdskega vina izprljen alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano diletčno, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljena sredstva proti Ischias, reumatizmu, živčaniu bolezni, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še poskusiti vsaki bolestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjčkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozsko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naroče 4 v. steklenice pošiljajo se franco brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajsčini Gollé pri Konjčeah, Južno-štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.